Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 12. júla 2012*

„Policajná a súdna spolupráca v trestných veciach — Rámcové rozhodnutie 2001/220/SVV — Postavenie obetí v trestnom konaní — Smernica 2004/80/ES — Odškodňovanie obetí trestných činov — Zodpovednosť právnickej osoby — Odškodnenie v trestnom konaní“

Vo veci C-79/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článkov 267 ZFEÚ a 35 EÚ, podaný rozhodnutím sudcu povereného predbežným vyšetrovaním na Tribunale di Firenze (Taliansko) z 9. februára 2011 a doručený Súdnemu dvoru 22. februára 2011, ktorý súvisí s trestným konaním proti:

Mauriziovi Giovanardimu a i.,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J. N. Cunha Rodrigues (spravodajca), sudcovia U. Lõhmus, A. Ó Caoimh, A. Arabadžiev a C. G. Fernlund,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. marca 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— pani Giunti a i., v zastúpení: A. Conti a S. Grisenti, avvocati,

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci L. D’Ascia, avvocato dello Stato,

— nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze, J. Kemper a F. Wannek, splnomocnení zástupcovia,

— holandská vláda, v zastúpení: C. Wissels a B. Koopman, splnomocnené zástupkyne,

— rakúska vláda, v zastúpení: A. Posch, splnomocnený zástupca,

— Európska komisia, v zastúpení: F. Moro a R. Troosters, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 15. mája 2012,

* Jazyk konania: taliančina.

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu rámcového rozhodnutia Rady 2001/220/SVV z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní (Ú. v. ES L 82, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 72, ďalej len „rámcové rozhodnutie“) a smernice Rady 2004/80/ES z 29. apríla 2004 o odškodňovaní obetí trestných činov (Ú. v. EÚ L 261, s. 15; Mim. vyd. 19/007, s. 65).

2 Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania začatého proti M. Giovanardimu a ďalším osobám z dôvodu úrazu na ich pracovisku.

Právny rámec

Právo Únie

3 Z odôvodnenia 3 rámcového rozhodnutia vyplýva, že Európska rada v Tampere (Fínsko) na zasadnutí 15. a 16. októbra 1999 rozhodla, že sa vypracujú minimálne štandardy na ochranu obetí trestných činov, a to najmä pokiaľ ide o prístup týchto obetí k spravodlivosti a ich právo na odškodnenie.

4 Podľa odôvodnenia 4 rámcového rozhodnutia:

„Členské štáty by mali aproximovať svoje právne predpisy v rozsahu nevyhnutnom na dosiahnutie cieľa, aby sa obetiam trestných činov poskytol vysoký stupeň ochrany bez ohľadu na to, v ktorom členskom štáte sa nachádzajú.“

5 Článok 1 rámcového rozhodnutia stanovuje, že na jeho účely:

„a) ‚obeť‘ je fyzická osoba, ktorá utrpela ujmu, vrátane fyzického a psychického poškodenia, emocionálneho utrpenia, ekonomickej straty, priamo spôsobenú konaním alebo nekonaním, ktoré je porušením trestného práva členských štátov.

…

c) ‚trestné konanie‘ sa interpretuje podľa príslušného vnútroštátneho práva;

…“

6 Článok 9 rámcového rozhodnutia s názvom „Právo na odškodnenie v priebehu trestného konania“ vo svojom odseku 1 upravuje:

„Každý členský štát zabezpečí, aby obete trestných činov boli oprávnené získať rozhodnutie v primeranej lehote o odškodnení zo strany páchateľa v priebehu trestného konania, okrem určitých prípadov, kde vnútroštátne právo stanovuje odškodnenie, ktoré sa má priznať iným spôsobom.“

7 Podľa článku 1 smernice 2004/80:

„Členské štáty zabezpečia, že ak bol násilný úmyselný trestný čin spáchaný v inom členskom štáte ako je členský štát, v ktorom má žiadateľ o odškodnenie zvyčajne trvalé bydlisko, má žiadateľ právo predložiť žiadosť inštitúcii alebo akémukoľvek inému orgánu v druhom členskom štáte.“

Vnútroštátna právna úprava

8 Z článku 1 legislatívneho dekrétu č. 231 z 8. júna 2001 (*Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana* č. 140 z 19. júna 2001, s. 4, ďalej len „legislatívny dekrét č. 231/2001“) vyplýva, že tento dekrét upravuje zodpovednosť subjektov za správne priestupky vyplývajúce z trestného činu, vzťahuje sa tak na spoločnosti a subjekty založené vo forme právnickej osoby, ako aj na združenia, vrátane tých, ktoré nemajú právnu subjektivitu, ale neuplatňuje sa na štát, ani na územné celky, verejné orgány, ktoré nevykonávajú žiadne hospodárske funkcie, a ani na subjekty, ktoré majú ústavnú funkciu.

9 Článok 5 legislatívneho dekrétu č. 231/2001, ktorý vymedzuje fyzické osoby, ktoré ako páchatelia trestného činu zakladajú zodpovednosť subjektu alebo právnickej osoby, stanovuje:

„1. Subjekt je zodpovedný za porušenie, ktorého sa v jeho záujme alebo prospech dopustili:

a) osoby, ktoré zastupujú, spravujú alebo riadia subjekt alebo organizačnú jednotku, ktorá v rámci subjektu disponuje finančnou a funkčnou samostatnosťou, ako aj osoby, ktoré skutočne vykonávajú správu a kontrolu subjektu;

b) osoby, ktoré riadi alebo kontroluje jedna z osôb uvedených v bode a).

2. Zodpovednosť subjektu nevznikne, pokiaľ osoby uvedené v odseku 1 konali výlučne vo svojom vlastnom záujme alebo záujme tretích osôb.“

10 Články 6 a 7 tohto legislatívneho dekrétu spresňujú okolnosti, za ktorých môže byť založená zodpovednosť právnickej osoby.

11 Článok 6 ods. 1 toho istého legislatívneho dekrétu stanovuje:

„Ak sa porušenia dopustili osoby uvedené v článku 5 ods. 1 bode a), zodpovednosť subjektu nevznikne, pokiaľ preukáže, že:

a) riadiaci orgán predtým, ako došlo k porušeniu, prijal a účinne uplatnil organizačné a riadiace systémy, ktoré môžu zabrániť tomu, aby došlo k takému druhu porušenia, aké bolo konštatované;

b) úloha spočívajúca v dohľade nad fungovaním, dodržiavaním a aktualizáciou systémov bola zverená organizačnej jednotke, ktorá disponuje samostatnou právomocou predkladať návrhy a vykonávať kontrolu;

c) osoby sa dopustili porušenia tým, že podvodným spôsobom obišli organizačné a riadiace systémy;

d) jednotka uvedená v bode b) si splnila svoju povinnosť vykonávať dohľad alebo tento dohľad vykonávala dostatočným spôsobom.“

12 Článok 7 legislatívneho dekrétu č. 231/2001 stanovuje:

„1. V prípadoch, ktoré upravuje článok 5 ods. 1 bod b), sa subjekt považuje za zodpovedný, ak mohlo dôjsť k porušeniu z dôvodu nesplnenia riadiacich a kontrolných povinností.

2. V každom z prípadov je nesplnenie povinností vykonávať riadenie a kontrolu vylúčené, ak subjekt predtým, ako došlo k porušeniu, prijal a účinne uplatnil organizačný, riadiaci a kontrolný systém, ktorý je schopný zabrániť tomu, aby došlo k takému druhu porušenia, aké bolo konštatované.

3. Vzhľadom na povahu a rozsah organizácie, ako aj druh vykonávanej činnosti systém stanovuje primerané opatrenia na zabezpečenie výkonu činnosti v súlade so zákonom a s cieľom včasného odhalenia a odstránenia rizík.

4. Účinné uplatnenie systému si vyžaduje:

a) pravidelný prieskum a prípadnú zmenu systému, ak boli konštatované vážne porušenia predpisov, alebo v prípade zmien v organizácii alebo činnosti;

b) disciplinárny systém umožňujúci sankcionovať nedodržiavanie uvedených opatrení v rámci systému.“

13 Článok 25f uvedeného legislatívneho dekrétu v znení vyplývajúcom z legislatívneho dekrétu č. 81 z 9. apríla 2008 o vykonaní článku 1 zákona č. 123 z 3. augusta 2007 o ochrane zdravia a bezpečnosti na pracovisku (riadna príloha č. 108 ku GURI č. 101 z 30. apríla 2008) s názvom „Zabitie z nedbanlivosti alebo vážne alebo veľmi vážne ublíženie na zdraví spôsobené porušením ustanovení o ochrane zdravia a bezpečnosti na pracovisku“ stanovuje:

„1. V prípade, že je v rozpore s článkom 55 ods. 2 legislatívneho dekrétu, ktorým sa vykonáva delegácia uvedená v zákone č. 123 z 3. augusta 2007 o ochrane zdravia a bezpečnosti na pracovisku, spáchaný trestný čin uvedený v článku 589 trestného zákona, uloží sa za tento trestný čin pokuta zodpovedajúca 1 000 kvótam. V prípade odsúdenia za trestný čin uvedený v predchádzajúcej vete bude uložený trest zákazu stanovený v článku 9 ods. 2 na obdobie, ktoré nesmie byť kratšie než tri mesiace a nesmie prekročiť jeden rok.

2. Bez toho, aby bolo dotknuté ustanovenie uvedené v odseku 1 tohto článku, sa za spáchanie trestného činu upraveného v článku 589 trestného zákona uloží pokuta, ktorá nesmie byť nižšia než 250 kvót a nesmie prekročiť 500 kvót, pokiaľ bol tento trestný čin spáchaný v rozpore s ustanoveniami o ochrane zdravia a bezpečnosti na pracovisku. V prípade odsúdenia za trestný čin uvedený v predchádzajúcej vete bude uložený trest zákazu stanovený v článku 9 ods. 2 na obdobie, ktoré nesmie byť kratšie než tri mesiace a nesmie prekročiť jeden rok.

3. V prípade, že je v rozpore s ustanoveniami o ochrane zdravia a bezpečnosti na pracovisku spáchaný trestný čin uvedený v článku 590 ods. 3 trestného zákona, uloží sa za tento trestný čin pokuta, ktorá nesmie byť vyššia než 250 kvót. V prípade odsúdenia za trestný čin uvedený v predchádzajúcej vete bude uložený trest zákazu stanovený v článku 9 ods. 2 na obdobie, ktoré nesmie prekročiť šesť mesiacov.“

14 Podľa článku 34 legislatívneho dekrétu 231/2001:

„Na konania týkajúce sa správnych priestupkov z dôvodu trestného činu sa uplatnia ustanovenia tejto kapitoly, ako aj ustanovenia trestného poriadku a legislatívneho dekrétu č. 271 z 28. júla 1989, pokiaľ sú zlučiteľné.“

15 Podľa článku 35 uvedeného legislatívneho dekrétu:

„Ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na obvineného z trestného činu, sa uplatnia na subjekt, pokiaľ sú zlučiteľné.“

16 V súlade s článkom 36 tohto legislatívneho dekrétu je príslušným súdom pre rozhodovanie vo veciach týkajúcich sa správnych priestupkov predmetného subjektu trestný súd, ktorý je príslušný pre rozhodovanie vo veciach týkajúcich sa trestných činov, v dôsledku ktorých došlo k uvedeným priestupkom.

17 Podľa článku 185 trestného zákona z dôvodu akéhokoľvek priestupku, ktorým bola spôsobená majetková alebo nemajetková ujma, vzniká osobe, ktorá sa ho dopustila, a osobám, ktoré na základe občianskeho práva zodpovedajú za jej konanie, povinnosť nahradiť túto ujmu.

18 Článok 74 trestného poriadku stanovuje, že obeť trestného činu alebo jej právni nástupcovia môžu v rámci trestného konania podať proti osobe, ktorá je obvinená zo spáchania trestného činu, a osobe zodpovednej podľa občianskeho práva občianskoprávnu žalobu o náhradu škody.

19 Článok 83 ods. 1 trestného poriadku stanovuje:

„[Osoba], ktorá má občianskoprávnu zodpovednosť za konanie obžalovaného, môže byť predvolaná na súd v rámci trestného konania poškodenou stranou a v prípade upravenom v článku 77 ods. 4 prokurátorom. Obžalovaného možno žalovať o prípadnú občianskoprávnu zodpovednosť za konanie spoluobvineného v prípade, ak bol oslobodený alebo sa voči nemu zastavilo trestné stíhanie…“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

20 Dňa 28. júla 2010 podal prokurátor na Tribunale di Firenze obžalobu proti M. Giovanardimu a ďalším osobám stíhaným za to, že z nedbanlivosti v zmysle článkov 41, 113 a článku 589 ods. 2 a 4 trestného zákona spôsobili jednak smrť jednej osoby a vážne ublíženie na zdraví v prípade ďalších osôb. Skutky sa stali 2. októbra 2008 počas prác, ktoré obžalovaní uskutočňovali ako zamestnanci Rete Ferroviaria Italiana SpA (talianska železničná spoločnosť) v rámci demontáže určitých bezpečnostných zariadení výhybiek na železničnom uzle.

21 V rámci predbežnej obžaloby podal prokurátor takisto obžalobu smerujúcu proti dvom právnickým osobám, spoločnostiam Elettri Fer Srl a Rete Ferroviaria Italiana SpA, z dôvodu zodpovednosti za „správny priestupok“, aký upravuje článok 25f ods. 2 a 3 legislatívneho dekrétu č. 231/2001, a to v súlade s ustanoveniami, ktoré v talianskom práve upravujú „správnu“ zodpovednosť z dôvodu porušenia, ktorého sa dopustili právnické osoby, na ktorých účet konali obžalovaní pri výkone svojich funkcií.

22 Vnútroštátny súd uvádza, že obžalované fyzické osoby sú priamo zodpovedné za skutky, ktoré spôsobili smrť robotníka, ako aj zranenia dvoch ďalších robotníkov, ktorí vykonávali práce na uvedenom železničnom uzli, pretože nevykonali zákonom vyžadované bezpečnostné opatrenia, zatiaľ čo právnickým osobám, voči ktorým sa uplatňuje „správna“ zodpovednosť z dôvodu porušenia, sa prisudzuje skutok, že neprijali prepracovanejšie organizačné postupy, čo ich vystavuje sankciám stanoveným v legislatívnom dekréte č. 231/2001.

23 Počas predbežného pojednávania, ktoré sa konalo 30. novembra 2010 na vnútroštátnom súde, ktorý rozhoduje o obžalobách prokurátora, podali obete trestného činu návrh na začatie adhézneho konania podľa článku 74 a nasl. trestného poriadku nielen proti obžalovaným fyzickým osobám, ale aj proti dvom právnickým osobám, ktoré predvolal prokurátor.

24 Tieto právnické osoby podali proti tomuto návrhu námietku z dôvodu, že talianska právna úprava neumožňovala, aby obete trestného činu priamo žalovali právnické osoby, aj keď sa na ne vzťahuje obžaloba, s cieľom získať náhradu škody spôsobenej protiprávnym konaním ich zamestnancov.

25 Vnútroštátny súd uvádza, že článok 185 trestného zákona stanovuje páchateľovi trestného činu a fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré podľa občianskeho práva za jeho skutok zodpovedajú, povinnosť nahradiť škodu. Na tento účel umožňuje trestný poriadok obetiam trestného činu podať návrh na začatie adhézneho konania proti obžalovaným v rámci trestného konania, ako aj žalobu proti

fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré sú podľa občianskeho práva zodpovedné za konania obžalovaných, pretože k týmto konaniam došlo v rámci pracovného vzťahu alebo v priamom záujme a na účet týchto osôb.

26 Legislatívnym dekrétom č. 231/2001 bol do talianskeho práva zavedený osobitný právny inštitút „správnej“ zodpovednosti právnických osôb z dôvodu protiprávneho konania. Medzi rôzne druhy trestných činov, na ktoré sa táto forma zodpovednosti vzťahuje, začleňuje článok 25f tohto legislatívneho dekrétu práve zabitie z nedbanlivosti, pokiaľ k nemu došlo pri porušení článku 55 ods. 5 legislatívneho dekrétu, a ktoré je jedným z bodov obžaloby v konaní vo veci samej.

27 Legislatívny dekrét č. 231/2001 výslovne nestanovuje možnosť podať návrh na začatie adhézneho konania proti právnickým osobám stíhaným z dôvodu „správnych“ priestupkov uvedených v tomto dekréte. Podľa prevažujúcej judikatúry Corte suprema di cassazione a súdov rozhodujúcich vo veci samej musia byť také návrhy na začatie adhézneho konania vyhlásené za neprípustné.

28 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že hoci zastáva tento výklad talianskeho práva, situácia, ktorá z toho vyplýva, je v rozpore s právom Únie, keďže talianske právo obmedzuje možnosť obete trestného činu získať úplnú náhradu škody a núti ju podať mimo trestného konania novú žalobu o náhradu škody, ktorá v prípade, že sa jej podaniu vyhovie, stráca z dôvodu jej neskoršieho podania účinnosť.

29 Za týchto podmienok sudca poverený predbežným vyšetrovaním na Tribunale di Firenze rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„Je talianska právna úprava v oblasti správnej zodpovednosti právnických osôb podľa legislatívneho dekrétu č. 231/2001 v znení neskorších zmien v súlade s právom Spoločenstva v oblasti ochrany obetí trestných činov v trestnom konaní, keďže ‚výslovne‘ neupravuje možnosť žalovať právnické osoby o zodpovednosť za škody spôsobené obetiam trestných činov v rámci trestného konania?“

O právomoci Súdneho dvora

30 V súlade s článkom 9 protokolu č. 36 o prechodných ustanoveniach, ktorý sa nachádza v prílohe Zmluvy o FEÚ, sú právne účinky rámcového rozhodnutia, ktoré bolo prijaté na základe hlavy VI Zmluvy o EÚ pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, zachované tak dlho, pokým sa rámcové rozhodnutie uplatňovaním zmlúv nezruší, nevyhlási za neplatné alebo nezmení a nedoplní.

31 Článok 10 ods. 1 tohto protokolu okrem toho uvádza, že právomoci Súdneho dvora, pokiaľ ide o akty Únie v oblasti policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, ktoré boli prijaté pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy podľa hlavy VI Zmluvy o EÚ, zostávajú rovnaké vrátane prípadu, keď boli uznané podľa článku 35 ods. 2 EÚ. Podľa článku 10 ods. 3 tohto protokolu skončí účinnosť prechodného opatrenia uvedeného v odseku 1 najneskôr uplynutím piatich rokov od nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy, teda od 1. decembra 2009.

32 Z informácie týkajúcej sa dátumu nadobudnutia účinnosti Amsterdamskej zmluvy uverejnenej v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* 1. mája 1999 (Ú. v. ES L 114, s. 56) vyplýva, že Talianska republika na základe článku 35 ods. 2 EÚ vyhlásila, že uznáva právomoc Súdneho dvora rozhodovať o platnosti a výklade aktov uvedených v článku 35 EÚ podľa podmienok stanovených v odseku 3 písm. b) tohto článku.

33 Okrem toho je nesporné, že rámcové rozhodnutie založené na článkoch 31 EÚ a 34 EÚ patrí k aktom uvedeným v článku 35 ods. 1 EÚ, vo vzťahu ku ktorým môže Súdny dvor rozhodovať v prejudiciálnom konaní, a takisto je nesporné, že súdny orgán rozhodujúci v rámci takého konania, akým je konanie vo veci samej, musí byť považovaný za súd členského štátu v zmysle článku 35 EÚ (pozri najmä rozsudok z 21. decembra 2011, X, C-507/10, Zb. s. I-14241, bod 21).

34 Za týchto okolností má Súdny dvor právomoc odpovedať na položenú otázku.

O prejudiciálnej otázke

35 Svojou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sú ustanovenia legislatívneho dekrétu č. 231/2001 týkajúce sa správnej zodpovednosti právnických osôb zlučiteľné so smernicou 2004/80 a s článkom 9 rámcového rozhodnutia v rozsahu, v akom nestanovujú možnosť, aby tieto osoby v rámci trestného konania zodpovedali za škody, ktoré spôsobili obetiam trestného činu.

36 Hoci sa Súdny dvor v súlade so svojou ustálenou judikatúrou nemôže v rámci prejudiciálneho konania vysloviť ani o otázkach, ktoré vyplývajú z vnútroštátneho práva členských štátov, a ani o súlade vnútroštátnych právnych predpisov s právom Únie, môže poskytnúť výklad práva Únie, ktorý vnútroštátnemu súdu umožní rozhodnúť spor, ktorý pred ním prebieha (pozri najmä rozsudok z 8. júna 2006, WWF Italia a i., C-60/05, Zb. s. I-5083, bod 18).

37 Najskôr treba vylúčiť relevantnosť smernice 2004/80. Ako totiž vyplýva najmä z jej článku 1, cieľom tejto smernice je uľahčiť obetiam násilných úmyselných trestných činov prístup k odškodneniu v cezhraničných prípadoch, zatiaľ čo je nesporné, že v konaní vo veci samej sa stíhania týkajú porušení z dôvodu nedbanlivosti, ku ktorej došlo výlučne vo vnútroštátnom kontexte.

38 Pokiaľ ide o rámcové rozhodnutie, jeho článok 9 ods. 1 stanovuje, že každý členský štát zabezpečí, aby boli obete trestných činov oprávnené získať v primeranej lehote rozhodnutie o odškodnení zo strany páchateľa trestného činu v priebehu trestného konania okrem určitých prípadov, keď vnútroštátne právo stanovuje odškodnenie, ktoré sa má priznať iným spôsobom.

39 V súlade s článkom 1 písm. a) rámcového rozhodnutia je „obeťou“ na účely tohto rozhodnutia fyzická osoba, ktorá utrpela ujmu „priamo spôsobenú konaním alebo nekonaním, ktoré je porušením trestného práva členských štátov“.

40 Je nesporné, že talianske právo umožňuje obetiam, o ktoré ide v konaní vo veci samej, požadovať od fyzických osôb, páchateľov trestných činov, na ktoré odkazuje legislatívny dekrét č. 231/2001, náhradu škody spôsobenej priamo trestnými činmi tak, že na tento účel podajú v rámci trestného konania návrh na začatie adhézneho konania.

41 Taká situácia sa zhoduje s cieľom sledovaným článkom 9 ods. 1 rámcového rozhodnutia spočívajúcim v zaručení, aby obete trestných činov boli oprávnené získať v primeranej lehote rozhodnutie o odškodnení zo strany páchateľa v priebehu trestného konania.

42 Vnútroštátny súd sa pýta, či sa uvedený článok nemá vykladať v tom zmysle, že obeť trestného činu musí mať okrem iného možnosť v rámci toho istého trestného konania požadovať náhradu škody od právnických osôb, ktoré sú stíhané na základe článku 25f legislatívneho dekrétu č. 231/2001.

43 Takýto výklad nemožno prijať.

44 Predovšetkým hoci, ako sa uvádza v odôvodnení 4 rámcového rozhodnutia, treba obetiam trestných činov poskytnúť vysoký stupeň ochrany (pozri najmä rozsudok z 9. októbra 2008, Katz, C-404/07, Zb. s. I-7607, body 42 a 46), účelom rámcového rozhodnutia je len, aby boli v rámci trestného konania, ako je vymedzené v jeho článku 1 písm. c), stanovené minimálne štandardy na ochranu obetí trestných činov (rozsudok z 15. septembra 2011, Gueye a Salmerón Sánchez, C-483/09 a C-1/10, Zb. s. I-8263, bod 52).

45 Následne rámcové rozhodnutie, ktorého jediným predmetom je postavenie obetí trestných činov v rámci trestných konaní, neobsahuje nič, čo by nasvedčovalo tomu, že normotvorca Únie zamýšľal uložiť členským štátom povinnosť, aby upravili trestnoprávnu zodpovednosť právnických osôb.

46 Napokon zo samotného znenia článku 1 písm. a) rámcového rozhodnutia vyplýva, že toto rozhodnutie v zásade zaručuje obeti právo na odškodnenie v rámci trestného konania za „konan[ie] alebo nekonan[ie], ktoré je porušením trestného práva členských štátov“ a ktoré „priamo“ viedlo k ujme (pozri rozsudok z 28. júna 2007, Dell'Orto, C-467/05, Zb. s. I-5557, body 53 a 57).

47 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania však vyplýva, že „správny“ priestupok, aký viedol k stíhaniam na základe legislatívneho dekrétu č. 231/2001, je odlišným porušením, ktoré nemá priamu príčinnú súvislosť s ujmou spôsobenou trestným činom, ktorého páchateľom je fyzická osoba a v súvislosti s ktorým sa požaduje odškodnenie. Podľa vnútroštátneho súdu sa zodpovednosť právnickej osoby v rámci takého systému, aký stanovuje tento legislatívny dekrét, posudzuje ako „správna“, „nepriama“ a „subsidiárna“ zodpovednosť a odlišuje sa od trestnej zodpovednosti fyzickej osoby, páchateľa trestného činu, ktorý priamo spôsobil ujmu a od ktorého, ako bolo uvedené v bode 40 tohto rozsudku, sa v rámci trestného konania môže požadovať odškodnenie.

48 Z tohto dôvodu osoby, ktoré boli poškodené z dôvodu správneho priestupku, ktorého sa dopustila taká právnická osoba, aká je stíhaná na základe systému zavedeného legislatívnym dekrétom č. 231/2001, nemôžu byť na účely uplatnenia článku 9 ods. 1 rámcového rozhodnutia považované za obete trestného činu, ktoré majú právo, aby sa v rámci trestného konania rozhodlo o odškodnení zo strany tejto právnickej osoby.

49 Z uvedených úvah vyplýva, že na položenú otázku treba odpovedať tak, že článok 9 ods. 1 rámcového rozhodnutia sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby v rámci systému zodpovednosti právnických osôb, akým je systém, o ktorý ide vo veci samej, obeť trestného činu nemohla požadovať v rámci trestného konania od právnickej osoby, ktorá sa dopustila správneho priestupku, náhradu škody spôsobenej priamo uvedeným trestným činom.

O trovách

50 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Článok 9 ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2001/220/SVV z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby v rámci systému zodpovednosti právnických osôb, akým je systém, o ktorý ide vo veci samej, obeť trestného činu nemohla požadovať v rámci trestného konania od právnickej osoby, ktorá sa dopustila správneho priestupku, náhradu škody spôsobenej priamo uvedeným trestným činom.

Podpisy